

Αναβίωση

Ας προβληματιστούμε...

Παρόλες τις προσπάθειες ελέγχου από εθνικές αρχές και διεθνείς οργανισμούς οι λαθρανασκαφές, η αρχαιοκαπηλία και το παράνομο εμπόριο αρχαιοτήτων εξακολουθούν να αποτελούν σημαντικό πρόβλημα στη Μεσόγειο. Η σύγχρονη παραγωγή μουσειακής ποιότητας αντιγράφων αρχαίων αντικειμένων, πιστών όσον αφορά στα υλικά και στις τεχνικές, θα μπορούσε να μετριάσει τη ζήτηση των αυθεντικών, ενώ επιπλέον, μπορεί να οδηγήσει σε μια νέα αγορά για αντικείμενα μουσειακής-συλλεκτικής ποιότητας. Την πολιτική αυτή υιοθέτησε πρόσφατα η περουβιανή κυβέρνηση σε μια προσπάθεια πάταξης των παράνομων εξαγωγών προ-Κολομβιανών αρχαιοτήτων, με την ενθάρρυνση της σύγχρονης παραγωγής «πιστοποιημένων» προϊόντων υψηλής ποιότητας. Ένας από τους σκοπούς του προγράμματος **CERAMED** είναι η προώθηση μιας τέτοιας πολιτικής στις εμπλεκόμενες χώρες (Ελλάδα, Τουρκία, Ισπανία, Μαρόκο, Ιορδανία). Το Υπουργείο Πολιτισμού της Ελλάδας δρά ήδη σε αυτή την κατεύθυνση ενθαρρύνοντας την πώληση αναπαραγωγών «μουσειακής ποιότητας» στα πωλητήρια των μεγαλύτερων μουσείων της χώρας. Το ίδιο συμβαίνει με τα πωλητήρια των Μουσείων Μπενάκη και Κυκλαδικής Τέχνης που διαθέτουν ήδη αυθεντικές αναπαραγωγές αντικειμένων από τις συλλογές τους.

Μια δεύτερη, συναφής, πρωτοβουλία του Υπουργείου είναι η δημιουργία τοπικών εκθέσεων που προωθούν την ιστορία της περιοχής χρησιμοποιώντας πιστά αντίγραφα των αρχαίων αντικειμένων που ήρθαν στο φως με τις ανασκαφικές έρευνες (π.χ. Αθήνα - σταθμοί Μετρό, Κόρινθος - τερματικός σταθμός Προαστιακού Σιδηροδρόμου).

Βέβαια, τέτοιες πρωτοβουλίες ενέχουν τον κίνδυνο της τεχνητής παλαιώσης των σύγχρονων αυτών αντιγράφων και τη μεταπώλησή τους στις διεθνείς αγορές ως αυθεντικών. Δικλείδα ασφαλείας σε μια τέτοια εξέλιξη θα μπορούσε να είναι η δημιουργία και καθιέρωση σήματος ποιότητας ενσωματωμένου στο αντικείμενο. Παράλληλα προτείνεται η καταχώρηση και δημοσιοποίηση στις διεθνείς αγορές και στους Οίκους Δημοπρασιών του κάθε αντικειμένου που αναπαράγεται.

Στον αντίποδα αυτού του κινδύνου, η Pamela Vandiver, ειδικός σε θέματα κεραμικής τεχνολογίας και υπεύθυνη κεραμικών συλλογών στο Smithsonian Institution σημειώνει:

«.....στο Δυτικό πολιτισμό, κάθε σύγχρονη αναπαραγωγή πρέπει να είναι σημασμένη ενώ η απουσία σήμανσης χαρακτηρίζεται ως απόπειρα παραπλάνησης, ως απλή μίμηση ή ως πλαστογραφία. Αντίθετα, οι Κινέζοι υιοθετούν μια υποκειμενική προσέγγιση βασισμένη σε βαθιά γνώση, αισθητική και τεχνική, για να απαντήσουν στην ερώτηση «πότε ένα κεραμικό είναι αυθεντικό». Στο παρελθόν, η αξία ενός Μανδρινού ειδικού μετρούνταν με αυτή την ικανότητα αξιολόγησης και αυτή η πολιτιστική παράδοση συνεχίζει ακόμα σήμερα στη νέα Κίνα. Η αρχαία τεχνογνωσία διατηρείται ζωντανή και εξελίσσεται με βάση τα οικονομικά οφέλη, η κοινωνική θέση των τεχνιτών και των ειδικών αναβαθμίζεται, και οι τουρίστες επισκέπτονται τα μέρη όπου κατασκευάζονται και σήμερα υπέροχα κεραμικά. Ο σεβασμός στην αρχαία τέχνη αναγεννάται και τεχνίτες σε άλλες περιοχές με τις ίδιες πρώτες ύλες μιμούνται τα «πρωτότυπα». Ορισμένες φορές, στη διαδικασία της εκτίμησης και απόκτησης των έργων τέχνης αυτά τα αντίγραφα είναι τόσο πιστά ώστε να ξεγελούν ακόμα και διευθυντές μουσείων ή ειδικούς, αλλά και αυτό αποτελεί μέρος ενός παιχνιδιού καταξίωσης και γνώσης.....»

